

HVORDAN UTFORME KJERNEELEMENTER I KRLE / RELIGION OG ETIKK?

TRINE ANKER, MF – DET TEOLOGISKE MENIGHETSFAKULTET

Proessen med å utforme kjerneelementer for KRLE og religion og etikk nærmer seg slutten. Mandatet for gruppa har vært å komme frem til noen få kjerneelementer som skal angi det viktigste ved faget for hele skoleløpet, samt lage følgetekster og forslag til progresjon. Det har vært en krevende og intens jobb. Gruppa startet ut radikalt. Vi forsøkte å kaste alle baller opp i lufta og ikke forholde oss til gamle læreplaner, men tenke faget på nytt. Samtidig har det vært klart at fag- og timefordelingen står fast og at det ikke er tenkt endringer i fagområdene innad i faget. Dette har begrenset våre muligheter for å gjøre store endringer.

Gruppa som har laget kjerneelementene er plukket ut med tanke på at de ulike områdene i dagens religions- og livssynsfag samt alle skoleslag skulle være representert. Tre lærere fra ulike trinn med god kompetanse fra religions- og livssynsundervisning har sittet i gruppa. I tillegg har vi hatt personer med spesielt blikk for urfolks- og minoritetsperspektiv og med ulik fagbakgrunn fra religionsvitenskap, kristendom, teologi og etikk/filosofi.

Per i dag og før siste innspillsrunde ser kjerneelementene slik ut:

- Forståelse for religioner og livssyn
- Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder
- Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar
- Kunne ta andres perspektiver
- Etisk refleksjon

Målet var å lage kjerneelementer som står for seg selv. Med det mener vi at hovedtanken med de enkelte kjerneelementene kan forstås uten å lese teksten som følger med. Dette har blitt vanskeligere etter siste runde fordi kjerneelementene skulle kuttes og tilpasses utformingen i de andre fagene. Derfor blir følgeteksten avgjørende for å forstå hva som ligger i hvert enkelt kjerneelement. Det første kjerneelementet, "forståelse for religioner og livssyn", kan for eksempel slik det i dag står, oppfattes som en personlig forståelse for religioner og livssyn (i retning av «fortrolighet med»). Gruppa har imidlertid vært mer opptatt av rollen religioner og livssyn spiller i samfunnet og hvordan religioner og livssyn oppfattes. Med andre ord er det en mer objektiv og pluralistisk kunnskapsforståelse som ligger i dette kjerneelementet. Dette kom tydeligere frem i kjerneelementene som vi la ut til første høringsrunde:

1. Faget skal bidra til at elevene får forståelse for hvordan religion og livssyn inngår i samspill med samfunnet for øvrig.

og:

2. Faget skal bidra til at elevene får forståelse for religioner og livssyn som sammensatte og omdiskuterte fenomener.

Begge disse beskrivelsene er lagt inn i følgeteksten til det første kjerneelementet, mens vi tok ut metodiske aspekter og har utformet et eget kjerneelement om dette. Vi vektlegger med andre ord både samfunnsperspektivet, at religioner er komplekse og mangfoldige og at religion som begrep er omdiskutert. I høringsrundene ble det sistnevnte i stor grad tolket til at vi la for mye vekt på problematiske aspekter ved religion og religionskritikk. Vi bøyde oss for disse høringsuttalelsene og plasserte de kritiske aspektene i følgeteksten. Det er likevel viktig å bemerke at vi i gruppa var enige om at det problematiske og konfliktfylte må være en del av religions- og livssynsundervisningen, og at dette i dag generelt får for lite plass.

To kjerneelementer er blitt stående som mer eller mindre identiske med de følgende fra førsteutkastet:

3. Faget skal bidra til at elevene evner å ta andres perspektiver.
4. Faget skal bidra til at elevene utvikler kompetanse i etisk refleksjon.

De er noe forkortet, men innholdet er det samme. Disse kjerneelementene legger spesielt vekt på mangfoldsaspektet ved religions- og livssynsundervisningen og utvikling av etisk dømmekraft.

Det kjerneelementet som er helt nytt fra første runde er utforsking av eksistensielle spørsmål og svar. Dette punktet kommer nok til å skape en del debatt blant annet fordi det berører diskusjonen om tradisjonell religionspedagogikk i forhold til religionsvitenskapelig orientert didaktikk. Skal elevene i det hele tatt møte eksistensielle spørsmål og på hvilken måte? Punktet kan fort forstås som det "religiøse" ved religions- og etikkfaget. I gruppa mener vi imidlertid ikke at dette handler om at elevene skal utforske eksistensielle spørsmål og svar med sikte på egen livssynsutvikling, men mer en utforskning av ulike typer av eksistensielle spørsmål og svar fra ulike religioner og livssyn med et komparativt blikk. Dessuten ønsker vi at elevene skal forstå hvordan religioner og livssyn har betydning for enkeltmennesker på helt ulike måter, slik det for eksempel kommer til uttrykk i "levd religion."

Vi er spent på hva som vil skje i siste innspillsrunde og hvordan disse kjerneelementene vil bli oppfattet. Gjennom høringsrundene har vi sett at kjerneelementene leses forskjellig etter hvilken forståelse man har av hva religion- og livssynsundervisning skal være. Nå er vi stort sett ferdig med vår jobb og det vil bli opp til læreplangruppa å tolke kjerneelementene videre i det arbeidet som får mest konkret betydning for undervisningen i klasserommene.

Trine Anker er førsteamanuensis i religionsvitenskap og leder for lektorprogrammet ved Det teologiske menighetsfakultetet. **E-post:** Trine.Anker@mf.no